

**NACIONALINIO MIŠKŲ SUSITARIMO RENGIMO PROCESO KOORDINACINĖS GRUPĖS
SUSITIKIMO
APIBENDRINIMAS**

2021 m. gegužės 25 d.

Susitikimo laikas ir vieta: 2021 m. gegužės 24 d., 15.00-17.15 val., Zoom platformoje. Susitikimas buvo transliuojamas viešai Nacionalinio miškų susitarimo tinklalapyje, įrašas patalpintas Aplinkos ministerijos tinklalapyje.

Moderatorius: D. Augutis, aplinkos viceministras.

Susitikimo dalyviai: *K. Adomaitis*, Laisvės partijos narys, *M. Aleinikovas*, LAMMC direktoriaus pavaduotojas Miškų instituto veiklai, *D. Augutis*, aplinkos viceministras, *R. Bakys*, Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos darbuotojas (mokslininkas), *E. Bartkevičius*, Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos Miškų ir ekologijos fakulteto dekanas, *R. Beinortas*, Asociacijos „Lietuvos mediena“ direktorius, *I. Blaževičė*, VšĮ „Domus solis“ projektų vadovė, *G. Brazaitis*, Vytauto Didžiojo universiteto darbuotojas (mokslininkas), *A. Davenis*, Lietuvos arboristikos centras vadovas, *A. Gaižutis*, Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos valdybos pirmininkas, *A. Gedvilienė*, Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos narė, *L. Girskienė*, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos partijos narė, *L. Jonauskas*, Lietuvos socialdemokratų partijos narys, *S. Kadziauskas*, Aplinkos ministerijos Miškų politikos grupės vyr. specialistas, *S. Karazija*, emeritas, Lietuvos miškininkų sąjungos atstovas, *A. Klimavičius*, Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės vadovas, *N. Kupstaitis*, Aplinkos ministerijos Miškų politikos grupės vadovas, *R. Lapinskas*, Žaliosios politikos instituto direktorius, *M. Lynikas*, VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus pavaduotojas miškotvarkai, *D. Lukminė*, LAMMC Miškų instituto darbuotoja (mokslininkė), *V. Masaitienė*, Aplinkos ministerijos Miškų politikos grupės patarėja, *Ž. Morkvėnas*, Baltijos aplinkos forumo direktorius, *G. Mozgeris*, Vytauto Didžiojo universiteto darbuotojas (mokslininkas), *L. Paškevičiūtė*, Aplinkosaugos koalicijos pirmininkė, *M. Peldavičiūtė*, Asociacijos „Gyvo žalio“ vadovė, *R. Petkevičienė*, VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus pavaduotoja medienos ruošai ir prekybai, *A. Radvilavičius*, Miško darbų rangovų asociacijos vadovas, *V. Rašomavičius*, Gamtos tyrimų centro vyresnysis mokslo darbuotojas, *B. Šilinskas*, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų instituto mokslo darbuotojas, *L. Šleinotaitė-Kalėdė*, UAB „Ekokonsultacijos“ direktorė, *A. Urbis*, Vakarų Lietuvos medienos perdirbėjų ir eksportuotojų asociacijos valdybos pirmininkas, *A. Vaitkevičius*, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos atstovas, *A. Zimnickas*, Medienos perdirbėjų asociacijos direktoriaus pavaduotojas, *V. Verbyla*, Lietuvos miškininkų sąjungos prezidentas, *V. Stakėnas*, LAMMC Miškų instituto darbuotojas.

Darbotvarkė:

1. NMS proceso gairių rengimo darbo grupės vaidmens ir darbo principų aptarimas bei tvirtinimas. NMS proceso gairių rengimo darbo grupės pirminių rezultatų pristatymas.

2. Patikslintos NMS pamatinio tikslo formuluotės aptarimas.

3. Sektorinių grupių formavimas.

1. NMS proceso gairių rengimo darbo grupės vaidmens ir darbo principų aptarimas bei tvirtinimas. NMS proceso gairių rengimo darbo grupės pirminių rezultatų pristatymas.

D. Lukminė pristatė NMS proceso gairių rengimo darbo grupės pirminius darbo rezultatus: parengta gairių struktūra ir į šią struktūrą bus perkeltas jau parengtas gairių turinys, darbo eigoje turinys bus papildomas, tikslinamas. Informavo, kad darbo grupėje buvo diskutuota dėl pačios darbo grupės statuso – tai būtų nuolatinė ar laikina grupė. Jei tai būtų nuolatinė grupė, tai koordinacinė grupė turėtų tai patvirtinti ir esant reikalui proceso eigoje prašytų šios grupės patikslinti gaires. Informavo, kad darbo grupėje buvo diskusija dėl sektorinių grupių ir prieita nuomonės, kad sektorinių grupių klausimas (formavimas, temos) turi būti svarstomas koordinacinėje grupėje.

R. Beinortas iškėlė klausimą, ar darbo grupėje buvo dėlįotas pats gairių turinys.

D. Lukminė informavo, kad A. Urbis pateikė puikią turinio struktūrą, kuri buvo aptarta ir jai pritarta.

R. Beinortas paprašė pristatyti šią turinio struktūrą.

R. Lapinskas pastebėjo, kad darbo grupėje buvo sutarta nerodyti neišbaigto gairių turinio, o gairių turinį pristatyti, kai jis bus išbaigtas.

A. Urbis papildė D. Lukminę, kad darbo grupėje buvo svarstoma dėl pačių darbo principų: buvo susitarta konsensuso būdu sutarti dėl teksto formuluočių, ar jos yra tinkamos, o jei būtų priešingų nuomonių ir nepavyksta dėl jų susitarti, tada darbo grupė jas teikia koordinacinei grupei nuspręsti. Galutinis proceso gairių patvirtinimas yra koordinacinės grupės kompetencija, o gairių rengimo grupė yra tik siūlymų teikėja.

M. Peldavičiūtė informavo, kad iki birželio 15 d. darbo grupė pateiks galutinę gairių versiją.

R. Beinortas siūlo šiandien nesvarstyti sektoriinių grupių formavimo, nes tai yra gairių turinio dalis.

Susitarta:

1. NMS proceso gairių rengimo darbo grupė yra nuolatinė.
2. Iki š. m. birželio 15 d. koordinacinei grupei pateikti galutinę proceso gairių versiją. Atsakinga NMS proceso gairių rengimo darbo grupė.

2. Patikslintos NMS pamatinio tikslo formuluotės aptarimas.

N. Kupstaitis pristatė patikslintą pamatinio tikslo formuluotę. Informavo, kad ji buvo tikslinama remiantis šiais principais: bandyta maksimaliai atsižvelgti į gautas pastabas ir siūlymus, bet neišplečiant teksto, išvengiant pasikartojimų ar dubliavimosi; jei buvo prieštaraujančių pasiūlymų, tokiu atveju patikslinimas buvo formuluojamas kaip siekis toje vietoje susitarti; iš dalies atsižvelgiant į praėjusio susitikimo metu išsakytus pastebėjimus ir gautus pasiūlymus, jog pamatinis tikslas neturi apimti pačių susitarimų, t. y. neturi būti detalizavimo, kuris lemia tam tikrą kryptį, sprendimą, priemonę, t. y. tų klausimų, dėl kurių reikia susitarti. Apžvelgė patikslintą pamatinio tikslo formuluotę, nes patikslinta pamatinio tikslo formuluotė išsiūsta tik prieš posėdį ir koordinacinės grupės nariai neturėjo laiko su ja susipažinti. Pažymėjo, kad tikslinant pamatinį tikslą, bandyta maksimaliai atsižvelgti į pateiktus pasiūlymus, neįtraukti tie pasiūlymai, kurie yra smulkiau detalizuojantys, labiau sprendimų lygmeniui tinkami nei tikslo formulavimui.

R. Beinortas paprašė N. Kupstaičio pakomentuoti tikslo formuluotę konkrečiai nurodant įtrauktus ir neįtrauktus pasiūlymus.

M. Peldavičiūtės nuomone, prieš svarstant pamatinį tikslą, reikia matyti visų pateiktus pasiūlymus, paskui juos įvertinti, aptarti ir tada patvirtinti pamatinį tikslą.

R. Lapinskas pasigenda tikslo formuluotėje jo siūlymo – parengti įstatymą – nacionalinę miškų strategiją (iki 2050 m.) – ir jį priimti šios kadencijos metu. Pastebėjo, kad nėra aiški apibrėžimo „Europos už miškus atsakingų ministrų patvirtintus darnaus miškų tvarkymo principus“ esmė, nes yra tokia nuomonė, kad 95 proc. vykdomų kirtimų nuo miškų prieaugio yra gerai. Jeigu siekiama kovoti su klimato kaita, anglies sancaupų didinimo ir kt., tai šis rodiklis netinkamas. Jeigu tokiu būdu siekiama primesti tokį siekį (sprendimą), tai mes apie tai turime žinoti, suprasti ir diskutuoti.

N. Kupstaitis pažymėjo, kad darnaus miškų principai ne vien miškų prieaugio ir naudojimo balansą apima, jie apima ir kitus dalykus, pvz., biologinės įvairovės išsaugojimą, socialinius aspektus. Darnaus miškų tvarkymo principai yra nuo 1991 m. Principai, kriterijai, indikatoriai nuolat tobulinami, ir atnaujinami, paskutiniai papildymai ir atnaujinimai susiję būtent su klimato kaitos iššūkiais. Jo nuomone, įstatymo parengimo siūlymas neįtrauktas, nes pamatinio tikslo formuluotės dokumente turėtų būti kalbama labiau apie siekius susitarimams, o ne apie pačią formą kaip turėtų būti įtvirtinami patys susitarimai. Pastebėjo, kad susitarimo dokumento turinys bus naudojamas teisėkūroje, tačiau dabar dar anksti apsibrėžti, ar tai bus atskiras įstatymas, ar kitokia forma.

R. Bakys paantrina išsakytoms nuomonės, kad koordinacinė grupė turėtų gauti visus pasiūlymus, o ne jau apibendrintą galutinį variantą. Jo nuomone, koordinacinė grupė turėtų svarstyti pasiūlymus ir rengti apibendrintą pamatinį tikslą. Tai ir yra bendrakūra.

L. Paškevičiūtė iškėlė klausimą – kam bus naudojamas šis dokumentas vėliau, koks jo vaidmuo.

I. Blaževičė informavo, kad pamatinis tikslas bus susitarimo dokumento dalis. Juo remiantis toliau dirbs sektorinės grupės.

A. Urbis pasiūlė sukonkretinti, kokie yra prieštaraujantys pasiūlymai. Paminėjo, kad reikalingas atskiras punktas dėl susitarimo terminų ir sąvokų. Siūlė sudėti visus pasiūlymus į lentelę, kad matytųsi, ar jie prieštarauja, ar ne.

N. Kupstaitis sako, kad svarstant konkrečias temas, bus reikalinga susitarti ir dėl susijusių sąvokų, tad jų svarstymas neišskirtas atskirai.

Ž. Morkvėnas pritaria, kad pamatinio tikslo svarstymui reikalinga matyti visus pasiūlymus. Pastebėjo, kad siekiant proceso aiškumo, viešumo ir skaidrumo, visi pasiūlymai turėtų būti siunčiami ir koordinacinei grupei. Paminėjo, kad svarbus apibendrinti pamatinio tikslo lyginamasis variantas ir su įvadinio renginio metu sukurtu tikslu.

A. Gaižutis pastebėjo, kad koordinacinės grupės pagrindinė užduotis - išryškinti pagrindines temas, dėl kurių reikia sprendimų; paskui išskirti temas, dėl kurių galima susitarti, ir jau tada detalizuoti susitarimą taip, kad jį būtų galima įgyvendinti. Pasiūlė apsitarti, išsiaiškinti, kokio detalumo dokumento siekiame. Nes dabar panašiau ne į pamatinį tikslą, o į vizijos formuluotę su keletu krypčių. Šiuo metu turime apibendrintą pamatinį tikslą su krypčių detalizavimu. Iškėlė klausimus - kuriam laikotarpiui tikslas keliamas ir kaip būtų galima tikslą konkretizuoti per pasiekiamus rodiklius? Ar numatoma tai daryti šiame etape? Koks šio teksto vaidmuo?

N. Kupstaitis pastebėjo, kad NMS pamatinis tikslas ir yra siekis susitarti dėl miškų politikos pagrindinių krypčių, tai jis skirtas laikotarpiui iki kol bus susitarta dėl jų, tai apibrėžia pačio proceso trukmę, o laikotarpis susitarimo įgyvendinimui yra kitas atskiras klausimas ir jis turėtų būti keliamas ne šiame etape.

I. Blaževičė aiškina, kad pamatinis tikslas suprantamas plačiau, tai susitarimo tikslas, jis turėtų būti dokumento dalis, jis yra kelrodis, pamatinė kryptis.

M. Peldavičiūtė pastebėjo, kad pamatinį tikslą jau turime, jis buvo suformuotas įvadiniam renginyje, o dabar belieka tik jį redaguoti. Tačiau to negalima daryti, nes nemato visų pateiktų pasiūlymų. Todėl siūlo nuspręsti dėl tolesnių procedūrų, kaip bus toliau tikslas redaguojamas. Siūlo užbaigti pamatinio tikslo svarstymą ir pradėti sektorių grupių formavimą, pamatyti sektorių grupių pristatymą, taip pat išreiškė norą pamatyti proceso eigos išdėstymą laike, kada vyks tolesni renginiai.

D. Augutis pastebėjo, kad šiuo metu proceso eigos išdėstymą laike sunku prognozuoti, nes nėra patvirtintų proceso gairių ir pamatinio tikslo, suformuotų sektorių grupių.

D. Lukminė pastebėjo, kad nėra aišku kaip bus formuojamos sektorinės grupės. Iškėlė klausimus: kaip toliau dirbsime, kaip svarstysime siūlymų išbraukimus, koks yra prieštaravimų sąrašas? Pasiūlė Analitei grupei parengti Forest Europe darnaus miškų tvarkymo principų santrauką.

A. Zimnickas pasiūlė sudėti visus siūlymus išlaikant redakciją.

L. Paškevičiūtė siūlo gyvą diskusiją sugrupuotiems pasiūlymams pamatiniam tikslui kito susitikimo metu.

A. Gaižutis siūlo kiekvieną kryptį įvardinti vienu žodžiu, fraze, peržiūrėti jų turinį ir nuspręsti, ar visos kryptys įvardintos. Pritaria D. Lukminei, kad reikia parengti papildomą medžiagą ir su ja supažindinti Koordinacinės grupės narius.

Susitarta:

1. Koordinacinės grupės nariams išsiųsti sugrupuotus visus gautus pasiūlymus pamatinio tikslo formuluotei ir N. Kupstaičio po pastabų ir pasiūlymų apibendrintą pamatinio tikslo formuluotę.

2. Teikti siūlymus apibendrinantai tikslo formuluotei iki š. m. birželio 1 d. atsakinga Koordinacinė grupė.

3. Apibendrinto tikslo formuluotę toliau svarstyti kitame koordinacinės grupės susitikime (š. m. gegužės 31 d.).

4. Visus gautus pasiūlymus, susijusius su NMS, siųsti ir visai Koordinacinei grupei. Atsakingos NMS koordinacinė ir techninė grupės.

5. Parengti Forest Europe darnaus miškų tvarkymo principų santrauką. Atsakinga NMS Analitinė grupė.

3. Sektorinių grupių formavimas.

I. Blaževičė pristatė sektorinių grupių sampratą ir vaidmenį NMS procese, pateikė jų formavimo principus, įvardino šių grupių užduotis.

D. Augutis pristatė Aplinkos ministerijos pasiūlymą, kokios galėtų būti sektorinės grupės (įvardinta 14 sektorinių grupių). Pastebėjo, kad tai yra tik siūlymas, kuris gali būti atspirties tašku diskusijoms.

D. Lukminės nuomone, kad nelygiaverčiai klausimai – vieni platūs klausimai, kiti – siauri.

A. Urbio nuomone, trūksta aiškesnio principo, pagal ką išskiriamos grupės. Terminas „sektorinių“ apibrėžimas būtų kaip bendros platformos (vieno intereso) turėjimo grupė. Pvz., turizmas, rekreacija, bendruomenės – tai to pačio intereso išskaidymas į atskiras grupes. Siūlo apsitarti principus, kaip išskaidyti grupes. Jo nuomone, per didelis išplėtimas.

M. Peldavičiūtė siūlo iš karto susitarti, kad nesistengti sumažinti grupių, kurios turi poreikį. Jos nuomone, gali būti pasiūlyta tris kartus daugiau sektorinių grupių nei dabar pasiūlyta, jei toks poreikis yra. Jos nuomone, dabar pasiūlytas sąrašas labiau atspindi temas, bet ne poreikius. Reikia siekti skaidraus ir atviro proceso, kad kuo daugiau suinteresuotų šalių galėtų dalyvauti šiame procese.

D. Augutis nusimatė riziką, kad gali būti siūlyta daug grupių, bet reikia pasvarstyti, ar visos jos galės pristatyti kokybišką medžiagą į forumus.

A. Gaižutis pastebėjo, kad jau turime sudarytą ekosistemos žemėlapi, pagal kurį ir reikėtų išskirti sektorines grupes. Jo nuomone, reikėtų įtraukti organizacijas, kurios atstovauja platesnį ratą suinteresuotų šalių, ir turi kompetenciją.

R. Beinortas nėra pasakytas, kam reikalingos tos grupės, koks jų tikslas. Manė, kad tai bus įtraukta į gaires ir pristatyta šio susitikimo metu.

D. Augutis pastebėjo, kad formuojant sektorines grupes reikia stengtis, kad būtų pilnai atstovaujami ekonominis, ekologinis ir socialinis interesai.

L. Paškevičiūtė mano, kad sektorinės grupės vienos svarbiausių šiame procese, kad šiame etape visi turi galimybę išsakyti savo poziciją. Pastebėjo, kad įvadiniame renginyje buvo prastai atstovaujami darbuotojai, nemedieniniai verslai.

A. Zimnickas pritaria, kad kyla klausimas, kam reikalingos sektorinės grupės.

R. Lapinskas palaiko sektorinių grupių formavimą. Paminėjo, kad yra ryšys tarp gamtinio karkaso, saugomų teritorijų ir bendrojo plano, todėl jo nuomone, kraštovaizdžio grupė galėtų būti saugomų teritorijų tvarkymo grupėje. Iškėlė klausimus: kokioje grupėje bus svarstomas miškų plėtros, agromiškininkystės klausimas? kokio dydžio (apimties) sektorinės grupės turėtų būti?

M. Aleinikovas iškėlė klausimus: ką turėtų atsakyti sektorinės grupės? Ką pateiksime joms svarstymui? Kokio jos dydžio? Ką jos turėtų pasakyti?

Ž. Morkvėnas mano, kad sektorinės grupės yra esminis dalykas procese.

G. Brazaitis pritaria nuomonei, kad sektorinės grupės yra esminis dalykas. Svarbu yra diskusijos, kad žmonės susitiktų ir diskutuotų.

D. Lukminė pastebėjo, ko siekiame – kokybės ar kiekybės? Jei kiekybės, tada 500 ar 1000 žmonių yra puiku, o jei kokybės – tada su tiek dalyvaujančių sudėtinga bus gauti norimą rezultatą. Pastebėjo, kas turėtų būti toje grupėje – ar tai vienodo intereso ar ir priešingos nuomonės atstovai.

A. Urbis pastebi, kad pirmiausia reikia išsiaiškinti poreikį ir interesų lauką.

R. Bakys pritarė A. Urbiui ir iškėlė klausimą, kaip bus su tais klausimais dėl kurių galima nesusitarti.

M. Peldavičiūtė pabrėžia, kad tai yra nacionalinis susitarimas, kur visi turėtų išsakyti savo poreikius, deklaruoti savo interesus. Nacionalinis miškų susitarimas - nacionalinė įtrauktis.

G. Mozgerio nuomone, įprastinė grupavimo problema: 1) kiek reikia grupių. Minimalus skaičius priklauso nuo norimos aprėpties lygmens. Maksimalus – nuo techninių galimybių. 2) Pagrindinis principas išskiriant grupes turėtų būti toks: ribiniai grupės interesai turi būti labiau panašūs į kitus tos pačios grupės interesus nei į kitų. Papildoma taisyklė – ribiniai gretimų grupių interesai turi būti pakankamai skirtingi, kad pateisintų grupių išskyrimą.

B. Šilinskas siūlo sukurti sektorines grupes pagal vyraujančius interesus ir viešai leisti prisijungti prie grupių žmonėms ir organizacijoms pagal jų interesus apribojant tam tikrą dalyvių skaičių.

M. Peldavičiūtė pritaria formuoti sektorines pagal interesus dalyvių skaičiaus neribojant.

D. Augutis primena, kad jau nuo pat pradžių buvo kalbėta apie sektorinių grupių formavimą procese ir platesno rato žmonių įtrauktį į šį procesą.

Susitarta:

1. Išsiųsti sektorinių grupių prezentaciją Koordinacinės grupės nariams. Atsakinga NMS techninė grupė.
2. Aprašyti sektorines grupes proceso gairėse. Atsakinga NMS proceso gairių rengimo grupė.
3. Pasiruošti pateikti ir svarstyti pasiūlymus, kokios galėtų būti sektorinės grupės. Atsakinga Koordinacinė grupė.